

Крижна Анастасія Євгенівна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра ННІ №2 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Славна Оксана Володимирівна,
доцент кафедри конституційного права
та прав людини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

Збройна агресія російської федерації проти України, що розпочалася у 2014 році та досягла кульмінації у 2022 році, викликала безпрецедентну гуманітарну кризу, що вплинула на всі сфери життя українського суспільства. Особливої уваги вимагає захист прав дітей, які стали однією з найуразливіших груп населення в умовах війни. Діти зазнають не тільки фізичних та психологічних травм, але й втрачають доступ до основних соціальних благ, таких як освіта, охорона здоров'я, та безпека. Нові реалії поставили під загрозу базові людські права, в тому числі і права дитини. Правила, що формувалися десятиліттями у цивілізованому світі припиняють існувати. Міжнародний правовий порядок виявився безсилим перед новими викликами і сьогодні ми є свідками формування нових тенденцій у міжнародній політиці та нових механізмів виходу з критичних станів [1].

Захист прав дитини в умовах збройної агресії росії проти України включає кілька ключових аспектів. Перш за все, важливо забезпечити безпеку дітей, які можуть бути вразливими в зоні конфлікту. Це включає захист від фізичного насильства, забезпечення їхнього фізичного здоров'я та психічного благополуччя. Навіть у випадку збройного конфлікту, діти мають право на освіту, тому необхідно забезпечити їхнє навчання, навіть у випадку евакуації або переміщення. Діти, які переживають війну, можуть мати психологічні травми, тому важливо забезпечити їм доступ до психологічної підтримки та допомоги. Окрім того, діти, які знаходяться в зоні конфлікту, можуть бути вразливими до сексуального насильства, тому необхідно забезпечити їхню безпеку та захистити від такого насильства. Важливо також підтримувати сімейні зв'язки, щоб діти могли зберігати зв'язок зі своїми близькими, навіть якщо вони були переміщені або евакуйовані. Врешті-решт, діти мають право на житло, їжу, медичне обслуговування та інші основні потреби, тому важливо забезпечити їхнє здоров'я та благополуччя. Ці аспекти є важливими для забезпечення.

Соціальною цінністю і передумовою усіх інших прав є право дитини на життя. Війна є найбільшою загрозою життю дитини.

Одним із факторів національної безпеки країни є охорона здоров'я, тому захист права дитини на охорону здоров'я є одним із пріоритетних напрямків державної політики. В районах України, охоплених повномасштабним вторгненням, це право зазнає численних порушень. Поширюються соціально небезпечні та інфекційні хвороби, відбувається скорочення програм імунізації, погіршується доступ до послуг охорони здоров'я. Незважаючи на норми та звичаї, закріплені міжнародним гуманітарним правом, об'єктами обстрілів стають заклади охорони здоров'я, автомобілі швидкої допомоги, існує гостра нестача медичного обладнання та ліків. Немоżliвість отримати медичну допомогу неспівмірно впливає на найуразливіші групи, перш за все, на дітей, що є прямим порушенням права дитини на охорону здоров'я [3].

Основні проблеми захисту прав дітей в умовах збройної агресії росії проти України включають недостатню інфраструктуру, яка була зруйнована війною, що призвело до втрати доступу до основних послуг, таких як медичне обслуговування, освіта та житло. Діти, які пережили війну, часто страждають від посттравматичних стресових розладів (ПТСР), що впливає на їхнє психічне здоров'я. Вони також більш вразливі до сексуального насильства, що потребує спеціальних заходів для їхнього захисту.

Правовий захист дітей в Україні базується на низці законів та нормативних актів, які спрямовані на забезпечення їхніх прав на життя, здоров'я, освіти та захист від насильства. Серед них Конституція України, закон України "Про охорону дитинства". Надання гуманітарної допомоги в Україні здійснюється через міжнародні організації, такі як ЮНІСЕФ, Всесвітня організація здоров'я та Міжнародний комітет Червоного Хреста, а також українські організації, як-от Український Червоний Хрест та Український благодійний фонд допомоги дітям. Партнерства з міжнародними донорами, зокрема з Європейським Союзом та США, також відіграють важливу роль у наданні фінансової підтримки для гуманітарної допомоги. Міжнародні організації та національні інституції, такі як Міністерство соціальної політики України, активно працюють над забезпеченням прав дітей в умовах збройної агресії. Всі ці заходи спрямовані на захист фізичного і психічного здоров'я дітей, забезпечення їхньої освіти, безпеки та підтримки сімейних зв'язків, а також задоволення їхніх основних потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах воєнного стану*: матеріали наукового семінару (23 червня 2022 р.) упор. М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців, Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 315 с.
2. Інформаційний портал «Діти війни» URL: <https://childrenofwar.gov.ua/> (дата останнього звернення 24 листопада 2024)
3. *Захист прав дітей у правоохоронній діяльності: курс лекцій*. Л. М. Сукмановська. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 182 с.